

Waterveiligheidsrapportage
VOORTGANG WATERVEILIGHEID 2024

COLOFON

Zaaknummer : 836546
Documentnummer : 845535
Versie : 1.1
Datum : 13 november 2024

INHOUD

Inleiding	4
Hoofdbevindingen en boodschap	6
<i>Staat van de waterkeringen (deel I)</i>	<i>6</i>
<i>Staat van de organisatie (deel II)</i>	<i>8</i>
<i>Samen met de omgeving</i>	<i>8</i>
<i>Tot slot</i>	<i>8</i>
DEEL I - Staat van de waterkering	9
<i>Programma Waterveiligheid</i>	<i>9</i>
Het areaal	9
Beoordeling en toetsing (proces: Programmeren en Monitoren)	10
Verbeteringsopgave primaire en regionale keringen (proces: Bouwen)	14
Onderhoud primaire en regionale keringen (proces: Onderhouden/VTH)	15
Bediening en proefsluitingen (proces: Bedienen)	17
Waarnemingen en acties (proces: Vergunningen, Toezicht en Handhaving)	18
DEEL II - Staat van de organisatie: Inrichting en uitvoering kader zorgplicht	20
<i>Rol van de beheerder</i>	<i>20</i>
<i>Inrichting en uitvoering door de organisatie</i>	<i>21</i>
Uitgangspunten voor inrichting en uitvoering kader zorgplicht	21
Dashboard Zorgplicht	21
Voortgang te treffen voorzieningen uit LBO1	27
Deel III – Uitgelichte zaken	28
<i>Peer Review bij Waterschap Limburg</i>	<i>28</i>
<i>Praktijkoefening hoogwaterinspecteurs</i>	<i>28</i>
<i>Oefening Waterschap Hulp Team (WHT)</i>	<i>28</i>
<i>Scheurdetectie met drones</i>	<i>29</i>
<i>Hoogwaterbeschermingsprogramma</i>	<i>29</i>
<i>Oplevering Standhazensedijk</i>	<i>30</i>
<i>Oplevering Verbetering Regionale Keringen</i>	<i>30</i>
Bibliografie	31
Bijlagen	32
<i>Bijlage 1: LBO-1</i>	<i>33</i>
<i>Bijlage 2: Verbeteropgave (peildatum 1 oktober 2024)</i>	<i>34</i>

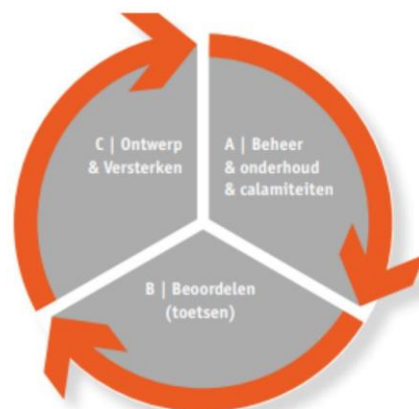
INLEIDING

Voor u ligt de waterveiligheidsrapportage 2024 van het programma waterveiligheid van Waterschap Brabantse Delta. Dit is een jaarlijkse rapportage onder de Zorgplicht primaire keringen. Hierin geven wij een integraal, transparant en toegankelijk beeld van de toestand van onze waterkeringen en de lopende aandachtspunten. Voor primaire keringen is het voldoen aan deze Zorgplicht een wettelijke taak. De Zorgplicht houdt in dat de waterkeringbeheerder de taak heeft om de waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten voldoen en voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen. Namens het Rijk houdt de Inspectie Leefomgeving en Transport toezicht op de primaire keringen. Deze waterveiligheidsrapportage zal om die reden aan ILT worden aangeboden.

Waterschap Brabantse Delta beheert naast primaire keringen ook regionale keringen. Om een volledig beeld te krijgen over het areaal waterkeringen, is ervoor gekozen om ook de regionale keringen in deze rapportage mee te nemen. Voor deze regionale keringen is de Provincie Noord-Brabant toezichthouder. Deze waterveiligheidsrapportage zal daarom ook aan de provincie worden aangeboden.

Beheercyclus

Om de waterkeringen in stand te houden, hanteert het waterschap de beheercyclus: Het waterschap zorgt in eerste instantie voor veilige dijken door doelmatig beheer en onderhoud, ofwel instandhouding (A). Het waterschap onderhoudt de keringen die in eigendom zijn bij het waterschap. Vrijwel alle primaire keringen worden daarmee onderhouden door het waterschap. De regionale keringen zijn grotendeels in eigendom bij particulieren. Daarmee zijn deze particulieren ook verantwoordelijk voor het onderhoud. Het waterschap ziet hierop toe. Alle keringen worden gemonitord door reguliere inspecties en controles door de onderhoudsmedewerkers in het veld. Om de

Figuur 1: Beheercyclus waterkeringen

veiligheid van waterkeringen te controleren, wordt een periodieke beoordeling (of toetsing) uitgevoerd (B). De eerste Landelijke Beoordeling op Overstromingsrisico (LBO-1) is uitgevoerd en de resultaten van de beoordeling zijn bekend. Verder in de rapportage zal worden geduid welke primaire keringen en kunstwerken voldoen aan de vastgestelde overstromingsnorm uit 2017 en welke niet. De regionale keringen zijn in de eerste en tweede ronde getoetst waarvan de resultaten ook benoemd staan in de rapportage. Naar aanleiding van die beoordeling en toetsing kan een dijkverbetering noodzakelijk zijn en uitgevoerd worden (C). Uit de beoordelingsresultaten van LBO-1 volgt een verbeteropgave. Om tot een duidelijke scope te komen doorloopt het waterschap voor alle volgens deze beoordeling afgekeurde dijktrajecten van de primaire keringen een zogenaamde trajectaanpak. Met de ingangstoets worden deze trajecten dan opgenomen op het Hoogwaterbeschermingsprogramma. In de rapportage zal worden toegelicht welke primaire en regionale dijkverbeteringsprojecten er bij Brabantse

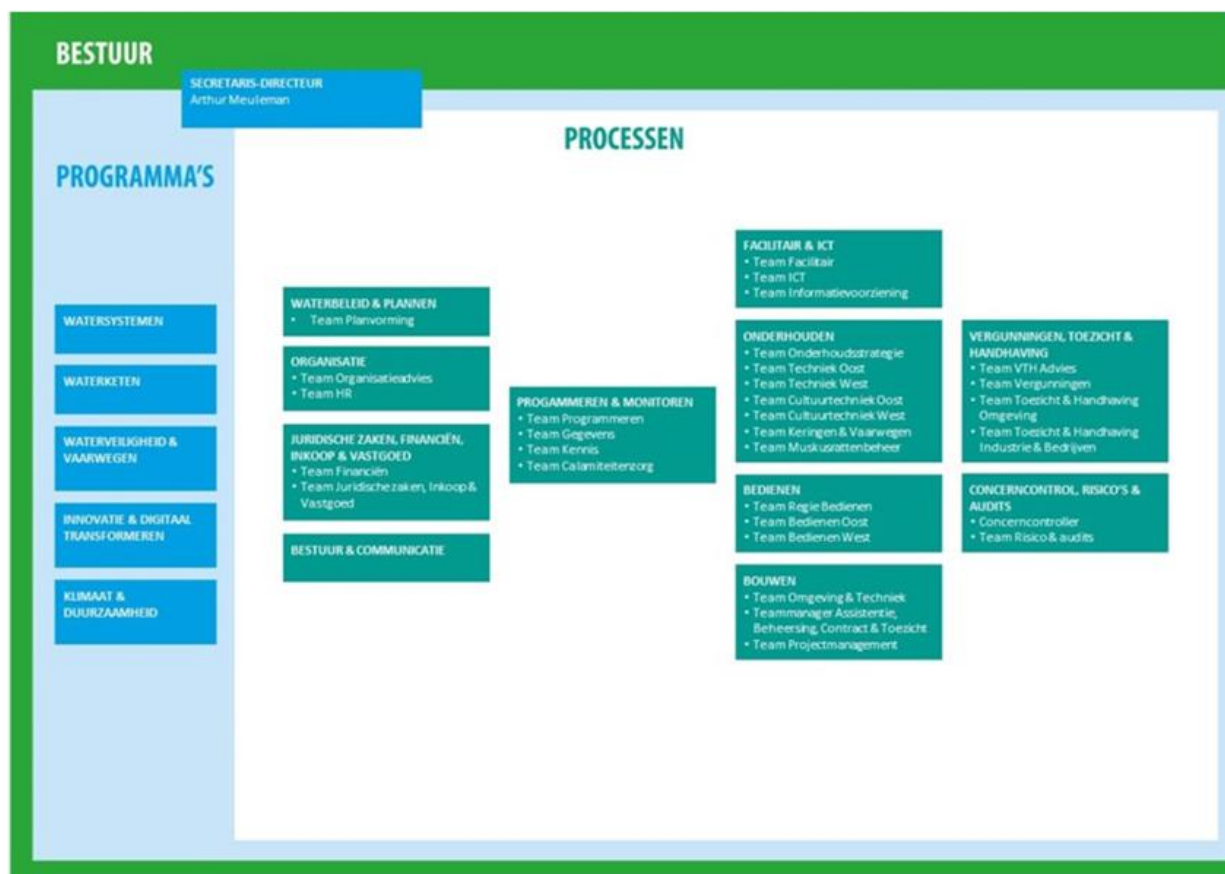
Delta zijn en in welke fase deze projecten zich bevinden. Na het versterken van de keringen zorgt het waterschap weer voor het doelmatige beheer en onderhoud daarvan (A).

Leeswijzer

Deze waterveiligheidsrapportage wordt na de inleiding en samenvatting vervolgt met Deel I waarbij de algemene staat van de waterkeringen in het areaal van Waterschap Brabantse Delta wordt weergegeven. Deel II beschrijft de staat van de organisatie inrichting en de uitvoeringskaders en diverse instrumenten vanuit de zorgplicht die hierin zijn belegd. Vervolgens in Deel III komen de uitgelichte zaken van 2024 binnen het programma waterveiligheid aan bod.

HOOFDBEVINDINGEN EN BOODSCHAP

Sinds 2020 worden bij Waterschap Brabantse Delta alle werkzaamheden uitgevoerd in processen, en vindt sturing en verantwoording plaats via programma's. Het programma Waterveiligheid en Vaarwegen is één van de vijf programma's.

Figuur 2: Organogram Waterschap Brabantse Delta

De waterveiligheidsrapportage is een product dat jaarlijks voor de toezichthouder Inspectie voor de Leefomgeving (ILT, primaire keringen), het bestuur en de organisatie van het waterschap wordt opgesteld om een actueel beeld te geven van waterveiligheid bij Waterschap Brabantse Delta.

Staat van de waterkeringen (deel I)

In het kader van de Landelijke Beoordeling Overstromingsrisico's (LBO-1) zijn in de periode tussen 2017 en 2022 alle primaire keringen beoordeeld op basis van nieuwe normen en met een nieuw instrumentarium. Daarmee is een actueel veiligheidsbeeld beschikbaar. Uit de resultaten blijkt dat 47 van de 132 km van de primaire keringen (36%) van Waterschap Brabantse Delta niet voldoet aan de nieuwe normen. Voor de trajecten die niet aan de norm voldoen dienen voor 2050 verbetermaatregelen getroffen te worden. Sinds 2023 zijn de

verbeterprojecten voor de primaire keringen vrijwel volledig opgenomen in het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma, en is de versterking van meerdere trajecten in voorbereiding. Totdat de verbetermaatregelen zijn uitgevoerd wordt extra monitoring uitgevoerd en zijn noodmaatregelen voorbereid voor eventuele calamiteiten. In 2024 is de eerste primaire kering versterkt naar aanleiding van LBO-1: de Standhazensedijk bij Drimmelen.

De regionale keringen zijn getoetst aan de hand van de provinciale normen. In 2019 heeft de laatste toetsing plaatsgevonden, waarmee een volledig veiligheidsbeeld van de regionale keringen is verkregen. Voor de regionale keringen zijn veel aandachts- en verbeterpunten naar voren gekomen. De verbeterpunten zijn met name aangepakt in het project Verbeteren Regionale Keringen. In het project is in totaal 55 km regionale kering verbeterd. Dit project is in 2024 afgerond. De versterking van de regionale keringen langs het Drongelens kanaal en Markkanaal zijn in voorbereiding. Daarnaast is het project voor de verbetering van de kunstwerken in de regionale keringen in uitvoering. De verbeteringen van de kunstwerken moeten voor 2030 zijn afgerond, maar het project zal in 2026 worden opgeleverd. De aandachtspunten uit de toetsing vragen in veel gevallen om een extra onderhoudsinspanning. Omdat de regionale keringen veelal niet in eigendom zijn van het waterschap, en het onderhoud dan meestal wordt uitgevoerd door particuliere eigenaren, vraagt dit om contact met een grote groep particuliere eigenaren. In noodzakelijke gevallen zal daarbij handhavend worden opgetreden.

Staat van de organisatie (deel II)

De organisatieontwikkeling Buiten Gewoon Doen heeft gezorgd voor een stevige impuls in de aandacht voor waterveiligheid bij Waterschap Brabantse Delta. Dat is een goede ontwikkeling gezien de opgave voor het waterschap. Daarbij wordt ook de organisatie in stappen versterkt. Als onderdeel van deze versterking zijn in 2024 ongeveer 70 collega's uit diverse processen opgeleid tot hoogwaterinspecteur. Ten tijde van hoogwater kunnen deze collega's worden ingezet als extra ogen en oren in het veld.

Door het bijdragen aan en het toepassen van het Dashboard Zorgplicht voor Waterveiligheid is er een volgende stap gezet naar een navolgbare en aantoonbare werkwijze. Ook hierin komt de samenwerking tussen de processen naar voren in het resultaat: alle processen samen bepalen het resultaat van de Zorgplicht. Het nieuwe dashboard helpt bij het inzichtelijk maken van de prioriteiten voor komend jaar.

Samen met de omgeving

In het bestuursakkoord Samen Beter is onder het hoofdstuk waterveiligheid opgenomen:

“Klimaatverandering vraagt de komende jaren om een grote inzet op waterveiligheid. Veiligheid staat voor ons altijd op nummer één. Waterveiligheid begint met het voldoen aan de veiligheidsnormen, zowel voor primaire als regionale keringen. De uitvoering wordt vastberaden ter hand genomen.”

De voorliggende waterveiligheidsrapportage laat zien dat het waterschap volop inzet op het voldoen aan de veiligheidsnormen. In 2022 is een Visie Waterveiligheid ontwikkeld over waar de organisatie wil staan in 2120. Deze visie is in 2023 door het bestuur in het coalitieakkoord omarmd, en zal richtinggevend zijn voor alle acties die de taak Waterveiligheid aangaan ([Visie 'Meer dan hoogwaterbescherming alleen' | Waterschap Brabantse Delta](#)). Het hoofduitgangspunt is dat water en bodem sturend zullen zijn. Daarbij werken we aan een robuust systeem waar waterveiligheid en watersystemen goed samengaan. Daarnaast completeren we de cyclus van voorkomen, beperken en voorbereiden met bestrijden en herstellen in het geval van onverhoopte gebeurtenissen. Hierbij zullen we de samenwerking met onze partners en andere overheden intensiveren, meer digitaliseren en duurzaamheid incorporeren.

Tot slot

De waterveiligheidsrapportage beoogt een transparant en realistisch beeld te schetsen van zowel de staat van de waterkeringen als de staat van de organisatie. Dit vanuit de overtuiging dat op basis van transparantie, het onder ogen willen zien van onvolkomenheden én de ambitie om te leren de benodigde stappen tot verbetering gezet kunnen worden.

DEEL I - STAAT VAN DE WATERKERING

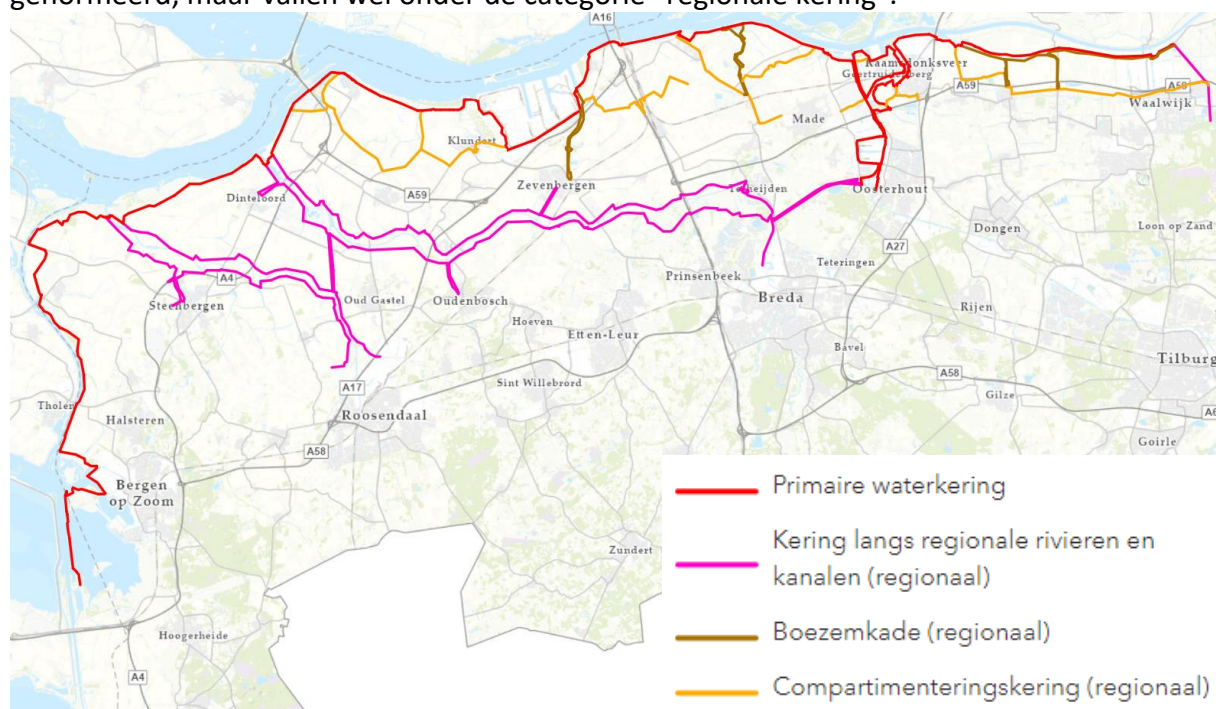
In het kader van de Zorgplicht is er een landelijke format ontwikkeld voor het rapporteren van de staat van de waterkeringen aan het bestuur van het waterschap. Deel I geeft de algemene staat van de primaire en regionale waterkeringen in het areaal van Waterschap Brabantse Delta weer.

Programma Waterveiligheid

Het areaal

Waterschap Brabantse Delta beheert de waterkeringen in het westelijke deel van de provincie Noord-Brabant, van Waalwijk t/m Bergen op Zoom en een deel van de provincie Zeeland tot aan de Kreekraksluizen. Het primaire systeem bestaat uit ongeveer 132 km keringen met daarin 49 genormeerde waterkerende kunstwerken en ongeveer 40 langs constructies (damwanden, keermuren). Deze waterkeringen bieden bescherming tegen het water uit de Bergsche Maas, Amer, Hollandsch Diep en het Volkerak-Zoommeer.

Het systeem van genormeerde regionale waterkeringen bestaat uit 184 km kering met daarin 84 waterkerende kunstwerken, zoals, sluizen, afsluiters van gemalen en in-/uitlaten. De 184 kilometer kering is onderverdeeld in keringen langs regionale rivieren (145 Km) en boezemkades (39 Km). Hierbij komt nog 63 km aan compartimenteringskering, deze zijn niet genormeerd, maar vallen wel onder de categorie “regionale kering”.

Figuur 3: het keringen areaal van Waterschap Brabantse Delta

Beoordeling en toetsing (proces: Programmeren en Monitoren)

Onderstaand beeld komt uit de Eerste Landelijke Beoordeling op Overstromingskansen en de eerste en tweede ronde toetsing van de regionale keringen. Waterschap Brabantse Delta telt 8 normtrajecten.

Primaire keringen

De beoordeling van de primaire keringen bij Waterschap Brabantse Delta is afgerond met instemming van de Inspectie Leefomgeving en Transport.

Landelijke Beoordelingsronde 1		
Traject	Gereed in	Lengte (Km)
34-1 Moerdijk-Sluis Markkanaal	2020	24,37
34-2 Moerdijk-Willemstad	2019	23,0
34-3 Volkerak-Zoommeer	2022	4,6
34-4 Volkerak-Zoommeer	2022	10,3
34-5 Volkerak-Zoommeer	2022	31,2
34a-1 Geertruidenberg	2020	10,0
35-1 Keizersveerbrug-Drongelens kanaal	2021	13,8
35-2 Sluis 1-Keizersveerbrug	2021	14,4
Totaal	2022	131,7

Tabel 1: Stand van zaken eerste landelijke beoordeling

De beoordeling loopt volgens een bepaald beoordelingsinstrumentarium dat aangeeft welke score een bepaald dijkvak of kunstwerk krijgt. Waterschap Brabantse Delta werkt volgens het landelijk beoordelingsinstrumentarium en heeft daarmee op dit moment de volgende uitkomst bereikt:

Veiligheidsoordeel primaire keringen			Veiligheidsoordeel primaire kunstwerken	
Categorie ¹	Km	%	Aantal	%
Voldoet	85	64	49	100
Voldoet niet	46,7	36	0	0
Nog te beoordelen	0	0	0	0
Totaal	131,7	100	49²	100

Tabel 2: normeringstatus primaire keringen en kunstwerken

¹ Zie bijlage 1 voor toelichting op de categorieën 'voldoet' en 'voldoet niet'.

² Dit zijn de resultaten inclusief de kunstwerken die kortgeleden zijn opgeleverd of nog overgedragen moeten worden. Hier is (nog) geen oordeel van.

Stand van zaken primaire keringen				
Normtraject	In project (Km)	Voldoet (Km)	Overig (Km)	Totaal (Km)
34-1 Mark Sluis - Moerdijk	16,07	8,3	0	24,37
34-2 Moerdijk - Willemstad	8,18	14,82	0	23,0
34-3 Volkerak - Zoommeer	0	4,6	0	4,6
34-4 Volkerak - Zoommeer	0	10,3	0	10,3
34-5 Volkerak - Zoommeer	0	31,2	0	31,2
34a-1 Eiland Geertruidenberg	4,56	5,44	0	10,0
35-1 Keizersveerbrug - Drongelens kanaal	0	12,22	1,58	13,8
35-2 Sluis 1 - Keizersveerbrug	13,43	0,97	0	14,4
Totaal	42,24	87,85	1,58	131,7

Tabel 3: Stand van zaken primaire keringen n.a.v. eerste landelijke beoordeling, LBO-1

De overige kilometers houden in dat deze nog niet in een project zijn opgenomen en daarmee nog geprogrammeerd moeten worden. De gegevens in tabel 3 hebben een peildatum van 1 oktober 2023.

Kunstwerken

Status primaire kunstwerken				
Normtraject	Voldoet/Versterkt (Aantal)	In versterking (Aantal)	Trajectaanpak (Aantal)	Totaal (Aantal)
34-1 Moerdijk-Sluis Markkanaal	10/0	0	0	10
34-2 Moerdijk- Willemstad	8/1	0	0	9
34-3 Volkerak- Zoommeer	0/0	0	0	0
34-4 Volkerak- Zoommeer	3/0	0	0	3
34-5 Volkerak- Zoommeer	10/0	0	0	10
34a-1 Geertruidenberg	4/0	0	0	4
35-1 Keizersveerbrug- Drongelens kanaal	4/0	0	0	4
35-2 Sluis 1- Keizersveerbrug	8/1	0	0	9

Tabel 4: Stand van zaken primaire kunstwerken n.a.v. eerste landelijke beoordeling

Regionale keringen

De status van de regionale keringen binnen Waterschap Brabantse Delta in 2024 is als volgt:

Status regionale keringen ³			
Categorie	Km	%	Opmerking
Voldoet ⁴	167	91	
Voldoet niet	17	9	Markkanaal en Drongelens kanaal (9%)
Totaal	184	100	

Tabel 5: Status regionale keringen

Kunstwerken

Status regionale kunstwerken			
Categorie	Aantal	%	Opmerking
Voldoet	62	74	
Voldoet niet	22	26	
Totaal	84	100	

Tabel 6: Status regionale kunstwerken

³ Afgerond naar hele getallen

⁴ Compartimenteringskeringen en overige keringen zijn niet genormeerd, daarmee krijgen deze geen statusoordeel.

Verbeteringsopgave primaire en regionale keringen (proces: Bouwen)

Naar aanleiding van de beoordelings- en toetsingsresultaten wordt de verbetering van de afgekeurde primaire en regionale keringen projectmatig aangepakt. De dijkverbeteringen worden uitgevoerd door projectteams en onder aansturing van projectmanagers binnen het proces Bouwen.

Overzicht verbeterprojecten primaire en regionale keringen				
Project	Dijktraject	Fase	Eind huidige fase	Oplevering project
Willemstad-Noordschans	34-2	Planuitwerking	2025	2029
Standhazensedijk	34-1	Gerealiseerd	2024	2024
Moerdijk-Drimmelen	34-1, 34-2	Verkenning	2025	2030
Normtraject 35-1 ⁵	35-1	Trajectaanpak	2025	2033
Dijkversterking Wilhelminakanaal, Amertak & Donge	34a-1, 34-1, 35-2	Definitie	2024	2050
Dijkversterking Geertruidenberg Noord en Dombosch	34a-1, 35-2	Definitie	2024	2034
Verbetering Regionale keringen	Mark, Dintel & Vliet	Gerealiseerd	2024	2024
Uitvoering natte natuurschap Noordrand-Midden, inclusief waterkering Weimeren	Mark, Dintel & Vliet	Uitvoering ⁶	2027	2027
Verbetering regionale keringen Markkanaal	Markkanaal	Vorbereiding	2024	2030
Verbetering regionale kering Drongelens Kanaal	Drongelens kanaal	Vorbereiding	2024	2030
Verbetering kunstwerken regionale keringen	Mark, Dintel & Vliet	Uitvoering	2026	2026

Tabel 7: Status dijkverbetering projecten

⁵ Verbetering primaire keringen rondom keersluis schipdiep en schutsluis Waalwijk

⁶ De regionale kering in het gebied voldoet aan de norm sinds 2024

Onderhoud primaire en regionale keringen (proces: Onderhouden/VTH)

In 2024 zijn de volgende acties uitgevoerd op en rondom de primaire en de regionale keringen m.b.t. inspectie & onderhoud. Tabel 8 toont de uitkomst van de inspecties op dijken en kunstwerken. Tabel 9 toont de daaruit volgende onderhoudsactiviteiten.

Dijken & Kunstwerken

Inspectie			
Onderwerp	Inspecties uitgevoerd	Constateringen (Aantal)	Opmerking
Voorjaarsinspectie	70 dagdelen	357	
Wekelijkse inspectie ⁷	85 dagdelen	-	
Inspectie keermiddelen	160	27	
Dierlijke graverij	29 dagdelen	58	m.b.t. bevers, vossen en konijnen
	49 dagdelen	775	m.b.t. mollen en muizen
Wortelproef	114	30	Een constatering houdt in dat het om een matige of slechte uitkomst gaat
Droogte inspectie	0	-	
Hoogwaterinspectie	5 dagdelen	1	
Onderwaterinspecties bij kunstwerken	12	7	
Overig	38	-	n.a.v. vragen inzake onderhoud
	18	-	n.a.v. oplevering dijkversterkingsproject

Tabel 8: Uitkomst inspectieresultaten dijken en kunstwerken

Voor inspectie kent 2024 de volgende veranderingen ten opzichte van het vorige jaar:

- Inspecties worden in dagdelen aangegeven om een beter beeld van de inspanning te geven
- Vanwege de natte periodes is er dit jaar geen aanleiding geweest om droogte inspecties uit te voeren
- Dierlijke graverij is opgesplitst in grote- en kleine gravers om meer duiding te geven aan de getallen
- De eerste cijfers van de hoogwaterinspectie zijn binnen n.a.v. een periode met verhoogde waterstanden en een praktijkoefening met de hoogwaterinspecteurs
- Het toevoegen van de onderwaterinspectie bij kunstwerken in de kering

⁷ De wekelijkse inspecties zijn uitgevoerd, echter worden deze nog niet volledig geregistreerd.

Onderhoud				
Onderwerp	Constateringen (Aantal)	Uitvoering in 2024 (Aantal)	Uitvoering in 2025+ (Aantal)	Opmerking
Voorjaarsinspectie	357	345	12	
Inspectie keermiddelen	27	13	14	
Dierlijke graverij	58	45	-	De 13 overgebleven constateringen hebben betrekking tot graverij buiten de kernzone van de kering en vormen daarmee geen risico
	775	775	-	Opvullen van o.a. molshopen
Hoogwaterinspectie	1	1	-	
Onderwaterinspectie bij kunstwerken	7	6	1	

Tabel 9: Uitkomst onderhoudswerkzaamheden van dijken en kunstwerken

Het onderdeel Onderhouden van Primaire en Regionale keringen kent in 2024 de volgende veranderingen ten opzichte van het vorige jaar:

- Aanvullen van de overzichten met getallen over de uitvoering
- Uitbreiding van onderwerpen zoals bij de inspectie
- Splitsing in werkzaamheden m.b.t. dierlijke graverijen

Naast de reguliere werkzaamheden zijn er in 2024 de volgende acties uitgevoerd:

- 350 bomen verwijderd na de overname van de regionale keringen langs het Markkanaal en Drongelens kanaal van Rijkswaterstaat, dit n.a.v. achterstallig onderhoud
- N.a.v. droogte in 2023 is een proef gestart met een looptijd van 3 jaar om tot een handelingsperspectief te komen voor de versterking. Dit voor dijktraject Moerdijk-Drimmelen. Deze proef betreft het mengen van de toplagen, van een tweetal dijkvakken van enkele honderden meters, met compost. Het doel is om erachter te komen of dit het verdrogingsproces kan vertragen tijdens de warmere periodes. Daarnaast wordt ook een viertal kruidenmengsels getest vanuit het [Future Dikes](https://www.hwbp.nl/innoveren/innovatieprojecten/future-dikes-sterke-soortenrijke-grasbekleding)⁸ project.
- T.b.v. bereikbaarheid zijn op verschillende plekken onderhoudspaden aangelegd/gerenoveerd

⁸ <https://www.hwbp.nl/innoveren/innovatieprojecten/future-dikes-sterke-soortenrijke-grasbekleding>

Bediening en proefsluitingen (proces: Bedienen)

Tussen 1 oktober 2023 en 1 oktober 2024 zijn de volgende acties uitgevoerd m.b.t. de proefsluitingen van de kerende kunstwerken:

Proefsluitingen			
Categorie	Planning uitvoering proefsluitingen (Aantal)	Succesvol uitgevoerd (Aantal)	Proefsluiting niet uitgevoerd (Aantal)
Primair	90	88	2
Regionaal	24	22	2

Tabel 10: Stand van zaken uitvoering proefsluitingen

Tijdens het proces van de 4 niet uitgevoerde proefsluitingen liep men vroegtijdig tegen sluitingsproblemen aan. Daarom zijn deze als 'niet uitgevoerd' opgenomen. Aansluitend daarop zijn de complicaties in hetzelfde jaar verholpen en zijn de sluitingen van de daaropvolgende maanden wel succesvol verlopen.

Uitkomst proefsluitingen				
Categorie	Klein onderhoud (Aantal)	Groot onderhoud (Aantal)	Uitvoering in 2024 (Aantal)	Uitvoering in 2025+ (Aantal)
Primair	25	8	3	5
Regionaal	2	0	0	0

Tabel 11: Uitkomst gebreken bij proefsluitingen

Proefsluitingen vinden nu 12 keer per jaar plaats voor 7 primaire kunstwerken en 2 regionale kunstwerken. In 2024 zijn ook voor 6 rioolwaterzuiveringsinstallaties proefsluitingen uitgevoerd, dit in lijn met de wens om alle kerende kunstwerken mee te nemen in de proefsluitingen. Voor nu nog éénmalig, in de komende jaren wordt dit mogelijk uitgebreid. In 2025 wordt verder bepaalt welke kunstwerken op welke termijnen proefgesloten moeten worden. Dit hangt af van o.a. oefenbehoeften, risico's en onderhoudsplanningen.

Waarnemingen en acties (proces: Vergunningen, Toezicht en Handhaving)

De gegevens van het Vergunningen-, Toezicht- en Handhavingproces worden ieder jaar binnen een bepaalde periode aangeleverd namelijk van 1-10-2023 tot 1-10-2024.

Vergunningverlening en meldingen

Uitkomst vergunningverlening en meldingen				
Categorie	Vergunningen verleend (Aantal)	Vergunningen niet verleend of ingetrokken (Aantal)	Incidentmeldingen (aantal)	Melding algemene regel
Primaire waterkering	66	12	15	14
Regionale waterkering	118	12	14	44

Tabel 12: Uitkomst vergunningverlening op keringen

Toezicht

Uitkomst toezicht				
Categorie	Controles op vergunningen (aantal)	Controles op meldingen (aantal)	Geleid tot overtreding (aantal)	Naleefgedrag ⁹ (Percentage)
Primaire waterkering	51	12	5	90,2%
Regionale waterkering	104	32	11	89,4%

Tabel 13: Uitkomst toezicht op keringen

Project Surveillance waterkeringen:

Tijdens het uitvoeren van surveillance (project) op de regionale waterkeringen zijn er op 400 verschillende percelen een overtreding(en) van de Waterschapsverordening aangetroffen. In de periode van 1 oktober 2023 tot 1 oktober 2024 zijn er van deze zaken 20 afgerond.

In verband met ziekteverzuim gaat de beoogde 200 surveillance zaken afgerond in 2024 niet worden gehaald. Momenteel wordt er nog gewerkt aan het uitvoeringsprogramma voor 2025 waarin opnieuw een afweging wordt gemaakt.

⁹ Onder het percentage naleefgedrag vallen alleen de controles op vergunningen. Meldingen intern of extern werden niet meegerekend bij het naleefgedrag aangezien dit in bijna alle gevallen overtredingen zijn.

Handhaving

Uitkomst handhaving				
Categorie	Waarschuwingen (aantal)	Voornemen last onder dwangsom (aantal)	Last onder dwangsom (aantal)	Afgerond (Aantal)
Primaire waterkering	10	1	-	11
Regionale waterkering	26	3	1	30

Tabel 14: Uitkomst handhaving op keringen

Project Vee van waterkering:

Aanvullend op de uitkomsten uit de bovenstaande tabel is er een apart project om Vee van de Waterkering te weren. Op dit moment zijn er 63 van de 63 afgerond.

- Voor 18 zaken is een waarschuwingsbrief uitgedaan
- Bij 8 zaken ook een voornemen last onder dwangsom.
- In 2 zaken is er een last onder dwangsom uit gegaan.

De verwachting blijft dat er, met Betrekking tot vee op de kering, nieuwe overtredingen zullen plaatsvinden. Deze worden vervolgens via het reguliere proces opgepakt.

DEEL II - STAAT VAN DE ORGANISATIE: INRICHTING EN UITVOERING KADER ZORGPLICHT

Rol van de beheerder

Op grond van de Omgevingswet heeft de beheerder de opdracht om ervoor te zorgen dat de primaire keringen aan de veiligheidsnormen voldoen en blijven voldoen. Dit is een algemene instructie, waarbij de beheerders beoordelingsvrijheid hebben om te bepalen op welke wijze invulling wordt gegeven aan deze plicht. Voor een goede invulling van deze zorgplicht, zal de waterkering beheerder continu inzicht moeten hebben in de feitelijke toestand van de waterkering. Daarvoor zal onder andere inspectie en monitoring van de kering nodig zijn. Hiervoor kan de beheerder gebruik maken van diverse beschikbare instrumenten. (Rijksoverheid, 2024)

Waterschap Brabantse Delta werkt in processen en programma's. Om doelen te realiseren op het gebied van waterveiligheid heeft het waterschap in 2020 het Programma Waterveiligheid en Vaarwegen ingericht. Het Programma Waterveiligheid en Vaarwegen wordt aangestuurd door een programmadirecteur. De processen worden aangestuurd door procesmanagers. De activiteiten in de processen dragen bij aan de doelen die in het programma zijn geformuleerd.

In deze waterveiligheidsrapportage sluiten we aan bij het landelijke dashboard voor de zorgplicht van het Waterschapshuis (hWh). Deze bevat een algemene set van meetbare prestatie indicatoren. Hiermee wordt de progressie op de Zorgplicht zichtbaar gemaakt. Daarbij kan er gericht worden gestuurd op delen van de Zorgplicht. Het focuspunt voor 2024 was om de inrichtingseisen aantoonbaar te maken. Dus zijn de beschrijvende documenten rond de verschillende taken en processen aanwezig en zijn ze aantoonbaar ontsloten?

Het dashboard heeft nog geen regels ten behoeve van de onlangs toegevoegde Periodieke Wettelijke Toetsing, noch voor de Object- en systeembeveiliging. Deze zullen apart worden aangestipt.

Inrichting en uitvoering door de organisatie

Uitgangspunten voor inrichting en uitvoering kader zorgplicht

De uitgangspunten voor de inrichting en uitvoering van het kader Zorgplicht zijn als volgt:
De 12 bestaande + 2 nieuwe zorgplichtactiviteiten en bijbehorende producten zoals door het ministerie van IenM gedefinieerd, staan hierin centraal (Rijksoverheid, 2024)
Dit sluit aan bij de aandacht voor Asset Management. Daarbij hoort ook de PDCA-cyclus.

Dashboard Zorgplicht

Deze paragraaf deelt de uitkomst van het dashboard Zorgplicht. Dit Dashboard is in de loop van 2023 ontwikkeld door het IHW samen met de meeste waterschappen, waaronder Brabantse Delta. Het doel van het dashboard is om te komen tot een eenduidiger en vergelijkbaarder zicht op de zorgplichtactiviteiten¹⁰.

De operationele activiteiten zijn vooral te herleiden aan de uitvoerende taken zoals vergunningverlening, bediening en onderhoud (zie tabel 15). De meer strategisch en tactische activiteiten betreffen onder meer zorg voor een goed Informatiemanagement, voor Lange Termijn doelen en voor Kennismanagement (zie Tabel 16). Daarbij zijn er ook zaken die zowel de operationele als ook de strategische en tactische activiteiten raken, zoals activiteit “Beheer dagelijkse gegevens” dat raakt aan Informatiemanagement.

De zorgplichtactiviteiten zijn onderverdeeld in Inrichtingseisen en Basiseisen. De inrichtingseisen gaan over hoe de zorgplichtactiviteiten zijn *beschreven* binnen de processen. De basiseisen geven een beeld over hoe deze activiteiten worden *uitgevoerd* m.b.t. de inrichting. Zoals gezegd was het focuspunt voor 2024 om de inrichtingseisen aantoon te maken, en waar mogelijk ook de basiseisen.

Het dashboard Zorgplicht toont een resultaat in de scores tussen 1 t/m 3 voor diverse beoordelingsaspecten binnen de 12 zorgplichtactiviteiten. Er is daarvoor per onderdeel gescoord met een 1, = goed 2 = kan verbeterd worden/er is een afwijking/wordt aan gewerkt of 3 er is een probleem/ document ontbreekt of niet ontsloten/document is aantoonbaar verouderd. Per aspect (= regel in tabel 15) zijn er verschillende inrichtingseisen beschouwd, zoals de aanwezigheid van documenten, van procedures, de ontsluiting ervan en dergelijke. Voor de basiseisen is het gemiddelde opgenomen van de uitvoering van de activiteiten en taken die horen bij de inrichtingseisen. In Tabel 15 wordt de gemiddelde score getoond over inrichtings- en basiseisen, waarbij de score 1 tot 1,5 in control is, bij 1,5 tot 2,5 verbetering gewenst is en 2,5 t/m 3 verbetering noodzakelijk is. De scores worden onder de tabellen van een korte nadere uitleg voorzien per proces.

¹⁰ De zorgplichtactiviteiten zijn te vinden op <https://www.helpdeskwater.nl/>

Operationele activiteiten; 2024								
Aspect	Inspectie van de primaire waterkering	Onderhoud van de primaire waterkering	Bediening waterkerende kunstwerken	Calamiteiten -zorg	Vergunning -verlening	Toezicht en handhaving	Beheer dagelijkse gegevens	Gemiddelde
Proces								
Inrichting	2,0	1,0	1,4	1,0	2,0	1,0	2,3	1,5
Procedures & werkinstructies	1,0	2,0	1,0	1,4	1,0	1,3	2,5	1,4
Risico's en prioriteiten	1,5	2,7	1,5	1,7	2,0	1,5	2,6	1,9
Planning	1,6	2,5	1,0	1,3	1,0	2,0	2,7	1,7
Verantwoording	1,0	1,0	1,0	1,5	2,0	2,7	2,5	1,7
Evaluatie en bijstelling	2,0	2,0	2,0	1,5	1,5	3,0	2,5	2,1
Gemiddelde Inrichtingseisen	1,5	1,9	1,3	1,4	1,6	1,9	2,5	1,7
Gemiddelde Basiseisen	2,2	2,0	1,4	2,0	1,2	2,3	2,7	2,0

Tabel 15: Uitkomst dashboard Zorgplicht 2024, operationele aspecten

Operationele activiteiten verschil t.o.v. 2023								
Aspect	Inspectie van de primaire waterkering	Onderhoud van de primaire waterkering	Bediening waterkerende kunstwerken	Calamiteiten -zorg	Vergunning -verlening	Toezicht en handhaving	Beheer dagelijkse gegevens	Gemiddelde
Procesinrichting	-0,5	-1,0	0,0	0,0	1,0	0,0	-0,2	-0,1
Procedures & werkinstructies	-0,4	0,0	-1,1	-0,8	0,0	0,0	-0,3	-0,4
Risico's en prioriteiten	-0,3	0,0	-1,5	-1,0	1,0	0,5	0,0	-0,2
Planning	0,0	1,5	0,0	-0,3	0,0	1,0	0,0	0,3
Verantwoording	-0,5	-1,0	0,0	0,5	1,0	1,4	-0,5	0,2
Evaluatie en bijstelling	0,0	-0,5	0,0	0,5	0,5	1,7	0,0	0,3
Gemiddelde Inrichtingseisen	-0,3	-0,1	-0,4	-0,2	0,6	0,7	-0,2	0,0
Gemiddelde Basiseisen	0,2	-0,2	-0,3	0,5	0,10	1,2	0,20	0,30

Tabel 16: Verschillen in uitkomst dashboard Zorgplicht, operationele aspecten 2024 -2023

Verschilvelden die een negatief getal bevatten houden een verbetering in 2024 ten opzichte van het vorige jaar. Verschilvelden die een getal bevatten groter dan 0 houden een verminderde score in voor 2024. Nul scores betekent een gelijke score voor de beide jaren.

Strategische en tactische activiteiten; 2024			
		Inrichtingseisen	Basiseisen
Strategisch	Lange termijn en over de grenzen	1,6	1,5
	Kennismanagement	1,5	1,6
Tactisch	Informatiemanagementsysteem	2,3	2,0
	Verantwoording over de resultaten	1,3	1,5
	Juridisch register waterstaatswerken	1,3	1,8

Tabel 177: Uitkomst dashboard Zorgplicht, Strategische en Tactische aspecten

Strategische en tactische activiteiten verschil t.o.v. 2023			
		Inrichtingseisen	Basiseisen
Strategisch	Lange termijn en over de grenzen	-0,3	-0,3
	Kennismanagement	-0,2	-0,2
Tactisch	Informatiemanagementsysteem	0,0	-0,5
	Verantwoording over de resultaten	0,0	0,0
	Juridisch register waterstaatswerken	0,3	0,0

Tabel 18: Verschillen in uitkomst dashboard Zorgplicht, Strategische en Tactische aspecten 2024 -2023

Toelichting bij Tabel 15 tot en met 18

Met de komst van het Dashboard Zorgplicht ligt de nadruk bij de processen meer op navolgbaarheid en vastlegging van de activiteiten dan hiervoor. Het dashboard van vorig jaar was ingevuld op basis van bekendheid bij en inschattingen door de beoordelaars, waarbij de houdbaarheid van documenten, als deze al bekend waren, nog even buiten beschouwing zijn gelaten.

Voor 2024 was het doel om de inrichtingseisen aantoonbaar te maken en daarmee ook de houdbaarheid van de documentatie in beeld te brengen. Het beeld van 2024 is gebaseerd op het geleverde en besprokene met de verschillende processen. Het beeld van 2024 is daarmee ook meer feitelijk. Het kan om die reden ook zo zijn dat er scores minder positief zijn geworden, omdat de processen zelf kritischer zijn naar zichzelf, of omdat er strenger is beoordeeld naar de focus op aantoonbaarheid.

Alle betrokken processen ziens de meerwaarde in een navolgbare set van inrichtingseisen. Processen geven hiermee ook aan verantwoording te zien in de noodzaak tot updates, zodat de documenten actueel en betrouwbaar blijven. Na de eerste kennismaking met het dashboard het vorige jaar, hebben de teamleiders in de loop van dit jaar, de verschillende gevraagde documenten/procedures en data ontsloten (of laten ontsluiten). De scores zoals getoond zijn gebaseerd op een daadwerkelijke aantoonbare ontsluiting van het gevraagde product bij de (deel)taak, op of vóór het meetmoment in november 2024.

Korte toelichting op trend zorgplicht activiteiten

In deze paragraaf wordt kort aangestipt wat er veranderd is ten opzichte van het vorige dashboard met name in relatie tot de opdracht voor 2024: het aantoonbaar ontsluiten van de inrichtingseisen.

Inspectie

Voor het inspectieproces is in 2024 duidelijk een stap gezet richting het aantoonbaar maken en ontsluiten van het inspectieproces. Documenten zijn aantoonbaar aanwezig en de aspecten uit de basiseisen zoals opgestelde werkinstructies zijn daarin benoemd en geborgd. Op alle inrichtingseisen is verbetering opgetreden op Evaluatie en bijstelling na. Deze is gelijk gebleven. Voor de basiseisen is het beeld van vorig jaar door het proces zelf iets naar beneden bijgesteld. Dat ligt met name aan de aantoonbaarheid van de werkzaamheden in de zin van ontsloten rapportages. De procesinrichting wordt in 2025 geactualiseerd.

Onderhouden

De procesinrichting met RASCI is beschikbaar. Dit levert een betere score op voor proces Onderhouden ten opzichte van vorig jaar. Daarnaast is de eerste stap in de ontsluiting van de inrichtingsdocumenten gezet in de zin dat er een centraal platform is ontsloten. Echter dit is niet document specifiek doorgezet, waardoor de scores achterblijven.

Bedienen

Binnen proces bedienen is ook een flinke slag gemaakt in het aantoonbaar maken van werkinstructies en procedures. Ook bleek er al een risicoanalyse op sluizen uitgevoerd te zijn in het verleden. Dit document is ontsloten en zal volgend jaar worden getoetst op zijn actualiteit. Op inrichtingsaspect Evaluatie en bijstelling van werkwijze en procedures is nog winst te behalen door een expliciete vastlegging hiervan in procedures en werkwijzen. Dit krijgt volgend jaar de aandacht, naast het verder doorvoeren van het vernieuwde format voor het sluitingsprotocol. Voor de basiseisen is het beeld ook iets beter dan die van vorig jaar. Dit jaar zijn ook deze beter aantoonbaar en ontsloten.

Calamiteitenzorg

De procedures, werkinstructies, en de planning rond oefeningen zijn alle ontsloten en scoren daarmee hoger dan vorig jaar. Een project rond maatregelen bij risicolocaties is gestart bij proces Onderhouden, waarmee een blinde vlek wordt ingevuld.

Voor Verantwoording en Evaluatie is men kritischer dan vorig jaar: welke hanteert Kpi's gebruikt men, en de bijstelling na de evaluaties in niet aantoonbaar geborgd.

Bij de basiseisen is men kritischer i.v.m. de aantoonbaarheid van de gevraagde zaken zoals het naleven van het Opleiden Trainen en Oefenen-plan; invulling geven aan welke noodvoorzieningen precies, etc.

Vergunningverlening

Werkwijze en vastlegging van Vergunningverlening ligt grotendeels vast. Daarom werd dit proces als zeer positief ingeschat vorig jaar. De focus dit jaar lag op de aantoonbaarheid hiervan. Voor de procesinrichting is winst te behalen in de aantoonbaarheid van de RASCI-methodiek, een expliciete procedure voor bijstelling en evaluatie van de inrichting van het proces en het expliciet maken van hoe men omgaat met risico-afwegingen anders dan die in beleid staan.

Toezicht en Handhaving

Werkwijze en vastlegging van Toezicht en handhaving ligt vast. Echter, voor nog een flink aantal documenten is aantoonbaarheid niet voldoende gebleken op basis van aangeleverde informatie. Dit kan daarnaast eenvoudig worden opgelost door document en eventuele nadere paragraafaanduidingen expliciet te maken.

Beheer dagelijkse gegevens

Beheer dagelijkse gegevens is nog steeds het grootste zorgpunt. Er is vorig jaar 1 fte aangesteld mede naar aanleiding van de bevindingen uit de peer review van 2022. Deze persoon heeft een coördinerende en signalerende rol rond gegevens gerelateerde zaken. Deze persoon heeft een aantal zaken kunnen oppakken en al gerealiseerd in de loop van 2024 op het gebied van de procesinrichting en werkinstructies en verantwoording. Waar het gaat om de Basiseisen is men juist kritischer op de invulling van het validatieproces dan eerder.

De belangrijkste benodigdheden zijn inmiddels in beeld. Feit blijft echter dat het beheer van dagelijkse gegevens per proces georganiseerd is, en ook specifiek per proces zou moeten worden beschreven en beoordeeld. Dit zou aan de hand van algemeen geldende kwaliteitsregels moeten gebeuren. Hiermee is dit jaar een begin gemaakt.

Korte toelichting per strategische en tactische activiteiten

Lange Termijn en Over de grenzen

In 2024 is invulling gegeven aan de afstemming met het aangrenzende areaal, documenten zijn ontsloten bij proces Beleid en plannen. Vastlegging van overleggen rond kunstwerken derden vindt niet afzonderlijk plaats maar is onderdeel van de globale gebiedsafstemming.

Kennismanagement

De inrichting voor een goed kennismanagement is aanwezig. Verbetering kan nog worden behaald door een specifiekere explicietere aandacht voor waterveiligheid in de visie op leren en het opleidingsplan. Hierbij hoort ook aandacht voor een tijdige vervanging in verband met pensionering van een significant deel van de werknemers en borging van hun vakkennis.

Informatiemanagementsysteem

Er is informatiemanagementsysteem aanwezig, echter deze is niet toegespitst op Zorgplicht. Doorvertaling van informatiebehoefte naar de bestaande informatiemanagementsystemen is niet voldoende in beeld. Er wordt alleen via het Dashboard zorgplicht gestuurd op zorgplichtactiviteiten.

Verantwoording over de resultaten

De inrichting van de verantwoording scoort identiek aan vorig jaar. De oordeelsvorming is echter iets anders. Borging van zorgplichtactiviteiten in de procesplannen kan explicieter. Het beoordelen van de veiligheidstoestand anders dan voor de maatgevende situatie vereist (aanvullende) criteria.

Juridisch register waterstaatsweken

Het keurkwartet is in 2024 komen te vervallen en wordt vervangen door een ander 'pakket' waarbij de keur wordt vervangen door de omgevingsverordening. Ten tijde van het schrijven

van dit verslag is het vervangend pakket nog in wording. Daarom scoren de inrichtingseisen voor dit onderdeel iets minder dan vorig jaar.

Kortom:

Er is doorgaans een voorzichtig positieve trend op de inrichting van de zorgplichtactiviteiten. Ontsluiten van documenten die de eisen aan de inrichting beschrijven is voor alle processen gestart. Er is vertrouwen dat dit komend jaar voor de processen beter op orde is. Processen waarderen daarnaast de concretisering van de zorgplichttaken. Het helpt bij het aanbrengen van de focus.

De opdracht voor 2024 om de inrichtingseisen aantoonbaar te maken is goed gelukt. Het beheren van de dagelijkse gegevens blijft een aandachtspunt, in ieder geval op de aantoonbaarheid van de inrichting. Het definiëren van kwaliteitseisen (Aantoonbaar, Betrouwbaar, Compleet en met Duiding) staat op de agenda voor 2025, rond zaken die met continu inzicht te maken hebben. Dit kan hierna worden toegepast op alle data, waarbij opsplitsen naar proces nodig zal zijn.

Korte toelichting voor Aspecten

Risico's en prioriteiten

Het aantoonbaar prioriteren op basis van risicosturing heeft wel een stap gemaakt.

Processen zijn zich vaak al wel bewust van risico's. Deze hebben alleen nog niet overal een plaats in procedures en werkinstructies gekregen.

Het issue rond planning voor een aantal processen is eerder een ontsluitingsprobleem van de betreffende documenten, dan een echt planningsprobleem.

Evaluatie en bijstelling, lees het rond maken van de PDCA-cyclus vraagt met name aandacht in een aantoonbaarheid.

Nieuwe activiteiten in de Zorgplicht

Periodieke Wettelijke Toetsing

De wettelijke Periodieke toetsing voor LBO2 is in voorbereiding. Een Plan van aanpak is afgerond en gedeeld met het ILT. Hierbij speelt er een probleem rond de nog steeds niet beschikbare Hydraulische Randvoorwaarden en een wettelijk Beoordeling en Ontwerpinstrumentarium dat nog stamt uit 2014. Pas in 2027 wordt de oplevering van een aangepast instrumentarium verwacht

Object- en systeembeveiliging

Er is in 2024 voor het gehele waterschap, inclusief waterveiligheid een kritikaliteitsanalyse uitgevoerd volgens de CSIR-methodiek. Voor ieder type asset met een E-component is een analyse uitgevoerd. De assets zijn geclassificeerd met behulp van de CSIR-tool, waarbij de gevolgen van het falen van de asset zijn gelinkt aan de bedrijfswaarden. Bij het classificeren van de assets werd uitgegaan van een periode van 14 dagen waarbij de asset faalt onder extreme weersomstandigheden. Back-upmaatregelen zijn hierin niet meegenomen in de weging, omdat het bij de classificatie gaat om het bruto risico. De resultaten zijn door inspecterende instantie(s) opvraagbaar, maar zullen omwille van veiligheid hier (nog) niet worden gepubliceerd.

Voortgang te treffen voorzieningen uit LBO1

In zomer 2024 heeft Brabantse Delta verslag gedaan van de voortgang van de te treffen voorzieningen uit LBO1. In oktober 2024 heeft de ILT naar aanleiding hiervan een inspectiegesprek gehad met Brabantse Delta (zoals met alle waterschappen). Hierin zijn de laatste vragen van het ILT beantwoord een aantal zaken nader toegelicht.

De definitieve beoordeling van resultaten van de inspectie zijn d.d. 7 november nog niet bekend.

DEEL III – UITGELICHTE ZAKEN

Peer Review bij Waterschap Limburg

In februari 2024 heeft Waterschap Brabantse Delta deelgenomen als 'peer' bij de peer-review zorgplicht primaire keringen van Waterschap Limburg. Tijdens deze peer-review is Waterschap Limburg geïnterviewd op de onderwerpen 'Beheren dagelijkse gegevens' en 'onderhoud van de primaire waterkering'. Er is stil gestaan bij de inhoud, het proces en gedrag binnen deze 2 onderwerpen. Net zoals de voorgaande peer-reviews is ook deze als zeer positief ervaren, door zowel de host als de peers. Waterschap Brabantse Delta kijkt terug naar een tweedaagse met veel kennisdeling over herkenbare situaties en de aanpak hiervan. De peer-review heeft inzicht gegeven in de mogelijke organisatievormen m.b.t. gegevensbeheer en hoe het in zijn werking gaat bij bv. Waterschap Limburg. Daarnaast was Waterschap Limburg zeer tevreden met de opbrengst en de actieve bijdrage van alle partijen.

Praktijkoefening hoogwaterinspecteurs

Begin 2024 hebben ongeveer 70 medewerkers van het waterschap zich aangemeld als vrijwillige hoogwaterinspecteurs. Dit voorjaar zijn deze hoogwaterinspecteurs theoretisch opgeleid en op donderdag 26 september 2024 vond hun eerste praktijkoefening plaats. Tijdens de oefening werden de hoogwaterinspecteurs gevraagd (gesimuleerde) situaties te beoordelen en te melden. Deze meldingen werden digitaal gedaan via de [Polder 2C's app](#). Voor de behandeling van de meldingen werd gebruik gemaakt van verschillende nieuwe dashboards. Met deze oefening hebben de hoogwaterinspecteurs praktijkervaring opgedaan, zijn de app en de dashboards getest en is de werkwijze met het melden en maatregelenteam in de praktijk gebracht. Dit alles heeft verschillende verbeterpunten opgeleverd waarmee het gehele proces van hoogwaterinspectie kan worden verbeterd. Vanaf dit moment beschikt Waterschap Brabantse Delta van een functionele hoogwaterinspectieploeg.

Oefening Waterschap Hulp Team (WHT)

Op 17 en 19 juni heeft Waterschap Brabantse Delta een calamiteitenoefening georganiseerd m.b.t. het inschakelen van het Waterschap Hulp Team (WHT) van de Unie van Waterschappen. Tijdens deze oefening zijn nog andere partijen aangesloten zoals; defensie, andere waterschappen en verschillende bedrijven. Het was de eerste keer dat het waterschap en de Unie dit beoefende. Op 17 juni 2024 is de procedure van de aanvraag voor hulp van het WHT en Defensie beoefend en op 19 juni zijn de verschillende partijen te werk gegaan in het beheergebied van Waterschap Brabantse Delta. Er zijn veel aandachtspunten naar boven gekomen, daarmee was het een zeer geslaagde oefening. Beide partijen hebben veel geleerd over het volledige verloop van een hulpaanvraag, het inschakelen van externe collega's uit de sector en de samenwerking tussen overheid en de privaat sector. Nu is het aan de interne WHT-coördinator(en) om de samenwerking met de Unie van Waterschappen op dit onderwerp verder uit te werken.

Scheurdetectie met drones

In 2024 heeft Waterschap Brabantse Delta een pilot uitgevoerd met scheurdetectie, voortbouwend op de Winnovatie prijs die Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier voor dit initiatief heeft gewonnen. Het doel van deze pilot is om te testen of het algoritme toepasbaar is op onze dijken, de capaciteit van onze ICT-infrastructuur te evalueren en de integratie in het huidige inspectieproces te beoordelen. De focus ligt hierbij op het detecteren van scheuren in de dijken. De filosofie achter deze werkwijze is dat automatisch visuele afwijkingen op luchtfoto's worden gedetecteerd, naast scheuren zou dit ook kunnen voor andere gebreken en dierlijke graverijen.

Voor deze pilot zijn hoge resolutie luchtfoto's verzameld van de keringen op de trajecten Markiezaatskade en Willemstad-Noordschans. Deze beelden worden geanalyseerd met behulp van het algoritme, waarna de gedetecteerde scheuren worden vastgelegd en gedeeld met de inspecteurs. De resultaten van de pilot worden eind 2024 verwacht, waarna de organisatie zal bepalen hoe verder te gaan met deze innovatie.

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Eind 2023 is een aantal belangrijke knelpunten in het Hoogwaterbeschermingsprogramma geconstateerd. Er is een grote stijging van de landelijke opgave naar aanleiding van de Eerste Beoordeling op Overstromingsrisico (LBO-1). Hiermee stijgt de opgave van 1500 kilometer naar 2000 kilometer primaire keringen. Daarnaast zijn waterbeheerders geconfronteerd met aanzienlijke prijsstijgingen, waardoor de dijkverbeteringen duurder worden.

Dit betekent dat er meer middelen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma benodigd zijn om alle primaire keringen in 2050 aan de norm te laten voldoen. Het verhogen van zowel de waterschap bijdragen (de zogenaamde solidariteitsbijdragen) als de Rijksbijdrage is daarmee noodzakelijk. In de vergadering van het algemeen bestuur van Waterschap Brabantse Delta in mei 2024 is een positieve grondhouding uitgesproken om de solidariteitsbijdrage in de periode 2030-2036 te verhogen, mits de Rijksbijdrage ook wordt verhoogd. De verwachting is dat in 2025 meer duidelijkheid komt rond de bijdrage vanuit het Rijk. Het verhogen van de solidariteitsbijdrage valt buiten de looptijd van de huidige begroting van waterschap Brabantse Delta.

Naast de solidariteitsbijdrage levert ieder projectwaterschap een eigen bijdrage van 10%, de zogenaamde Projectgebonden Eigen Bijdrage (PGEB). Geconstateerd is dat de werkelijke eigen bijdrage vanuit de projectwaterschappen significant lager is. Om meer inzicht te hebben in de werkelijke PGEB neemt ieder projectwaterschap sinds 2023 een overzicht op in de jaarrekening. Echter, ook in de voorliggende periode van 2014 tot en met 2022 is alliantie breed geen invulling gegeven aan de 10% PGEB. Om die reden wordt in het Hoogwaterbeschermingsprogramma verkend om voor uitgevoerde projecten het verschil tussen de werkelijke waterschap bijdrage en de 10% PGEB met terugwerkende kracht beschikbaar stellen voor toekomstige dijkverbeteringen. Dit lijkt bij waterschap Brabantse Delta niet aan de orde en heeft daarmee naar verwachting geen (financiële) gevolgen voor het waterschap.

Oplevering Standhazensedijk

Als eerste verbeterproject van de primaire keringen van Brabantse Delta na LBO1, zijn dit najaar de versterkingswerkzaamheden van de Standhazensedijk afgerond. In 2025 wordt er nog nazorg geleverd op de grasbekleding. Een en ander is bescheiden gevierd met betrokkenen en omgeving.

Figuur 4: De dijkpaal nabij Standhazensedijk na oplevering project

Oplevering Verbetering Regionale Keringen

In 2024 is het project Verbetering Regionale Keringen opgeleverd. In totaal werkten we in vijf gemeentes aan dijkverbeteringen. Door de opgave te spiegelen aan de wensen vanuit de omgeving is een combinatie gekozen van oplossingen: groene dijken, damwanden en keermiddelen. Door de dijken te verbeteren, voldoen deze weer aan de gestelde veiligheidsnormen. De dijken langs het Markkanaal en Drongelens kanaal zijn niet meegenomen in dit project, omdat deze pas sinds kort overgenomen zijn van Rijkswaterstaat. Voor die tijd lag de versterkingsopgave nog bij Rijkswaterstaat.

Figuur 5: Versterkingswerkzaamheden nabij de haven van Terheijden

BIBLIOGRAFIE

Rijksoverheid. (2024, Januari). *Zorgplicht*. Opgehaald van Informatiepunt Leefomgeving:
<https://iplo.nl/thema/water/waterveiligheid/primaire-waterkeringen/monitoren/zorgplicht/>

BIJLAGEN

Bijlage 1: LBO-1

Trajectniveau		Vak niveau/kunstwerk	
Categorie	Omschrijving	Categorie	Omschrijving
A+	Voldoet ruim aan de signaleringswaarde	I	Voldoet ruim aan de signaleringswaarde
A	Voldoet aan de signaleringswaarde ¹¹	II	Voldoet aan de signaleringswaarde
B	Voldoet aan de ondergrens ¹² maar niet aan de signaleringswaarde	III	Voldoet aan de ondergrens en mogelijk aan de signaleringswaarde
-	-	IV	Voldoet mogelijk aan ondergrens en/of aan de signaleringswaarde
C	Voldoet niet aan de signaleringswaarde en ook niet aan de ondergrens	V	Voldoet niet aan de ondergrens
D	Voldoet ruim niet aan de signaleringswaarde en aan de ondergrens	VI	Voldoet ruim niet aan de ondergrens

Tabel 1918: Overzicht categorieën per veiligheidsoordeel

Om de voortgang van de beoordeling beter in zicht te hebben is het volgende besloten:

Alle dijktrajecten met categorie **A+** en **A** => voldoet

Alle dijkvakken en kunstwerken met categorie **I** en **II** => voldoet

Alles met categorie **B** of lager en **III** of lager => voldoet niet

¹¹ De signaleringswaarde voor een dijktraject is, samen met de ondergrens, als norm in de wet opgenomen. De waarde betreft een overstromingskans en is zodanig gekozen dat er voldoende tijd is voor het uitvoeren van een verbeteractie.

¹² De ondergrens is de maximaal toelaatbare faalkans voor een waterkering.

Bijlage 2: Verbeteropgave (peildatum 1 oktober 2024)

Figuur 6: Programmering waterkeringen

Verbeteren kunstwerken regionale keringen

★ In uitvoering

Status waterkeringen

- Nog niet gepland, Primair
- - - Nog niet gepland, Regionaal
- Gepland, Primair
- - - Gepland, Regionaal
- - - In uitvoering, Regionaal
- Gerealiseerd/voldoet, Primair
- - - Gerealiseerd/voldoet, Regionaal

Figuur 7: Legenda

Waterschap Brabantse Delta

Postbus 5520, 4801 DZ Breda
Bouvignelaan 5, 4836 AA Breda
T 076 564 10 00
E info@brabantsedelta.nl
I www.brabantsedelta.nl